

Motion till riksdagen
2009/10:Sk409

av **Krister Hammarbergh (m)**

Naturgrusskatt

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att uttag av naturgrus bör förbjudas i de områden där det har betydelse för dricksvattensförsörjningen.¹
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att skatten på naturgrus bör förändras.

Fel! Okänt namn på

¹ Yrkande 1 hänvisat till MJU.

Motivering

Skatteutskottet avslög föregående år en likalydande motion med motiveringen att man behandlat ämnet under riksmötena 2004/05 och 2005/06 och att utskottet sedan dess inte ändrat uppfattning. Vad utskottet inte har tycks ha varit medvetet om är att förutsättningarna ändrats sedan dess.

Sverige har en skatt på uttag av naturgrus på 13 kronor per ton. Skatten utgår för brutet naturgrus om utvinningen sker för annat ändamål än markinnehavarens husbehov och sker med stöd av tillstånd som har lämnats enligt miljöbalken (kap. 11) eller vattenlagen (1983:291) eller kräver tillstånd enligt miljöbalken (kap. 12). Med naturgrus avses naturligt sorterade jordarter som till övervägande del består av fraktionerna sand, grus, sten och block.

Motivet för att beskatta naturgruset är att minska uttaget i de områden där gruset har stor betydelse för att täcka behovet av dricksvatten. Vid införandet motiverades också med att antalet transportkilometer skulle kunna minskas eftersom naturgruset är billigare att producera än krossberg.

Uttaget av naturgrus har minskat betydligt. Från 70 miljoner ton 1990 till 20 miljoner ton 2006.

I miljö kvalitetsmålet ”God bebyggd miljö” anges som ett av delmålen att uttaget av naturgrus skall minska till högst tolv miljoner ton per år 2010. Detta mål kommer enligt regeringens bedömning att uppnås. Ett nytt mål för år 2020 kommer därför att fastställas. Det föreslagna målet lyder: ”År 2020 sker uttag av naturgrus bara för oundgängliga behov och i områden där de motstående intressena i form av dricksvattenbehov, natur och kulturvärden är begränsade.”

Detta är ett nytt och rimligt synsätt. I de områden där ett uttag av naturgrus är olämpligt, där bör uttaget förbjudas. I de områden som har god tillgång på naturgrus och där uttaget har en begränsad påverkan där bör det tillåtas. Med det synsättet och det föreslagna nya miljömålet har naturgrusskatten spelat ut sin roll som styrmedel.

Alternativet till naturgrus, bergkross, har en större negativ miljöpåverkan för klimatet. Naturvårdsverket skriver i ”Fortsatt grön skatteväxling. Förslag till utformning” att en ökad användning av krossberg inte är motiverat ur miljösynpunkt. Orsaken är att utvinningen av krossberg är mer energikrävande, vilket leder till ökade koldioxidutsläpp.

Sveriges geologiska undersökning, SGU, har i sin rapport 2007:21 ”Fördjupad utvärdering av naturgrusdelmålet inom God bebyggd miljö” konstaterat att det inte finns något statistiskt samband mellan förändringar av naturgrusskatten och leveranserna av naturgrus. Skatten har därmed ett begränsat värde som styrmedel.

Naturgrusskatten framstår inte som ett effektivt styrmedel inom miljöpolitiken – med det nya synsätt som kommer till uttryck i det föreslagna miljömålet så har skatten spelat ut sin roll. Skatten bör därför ses över.

De statsfinansiella konsekvenserna av en förändring av skatten är marginell, intäkten uppgår med nuvarande uttag till ca 260 mkr. Detta bortfall skulle kunna täckas med en höjning av CO₂-avgiften.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 5 oktober 2009

Krister Hammarbergh (m)